No. 81. 1840.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Dingsdag 7 Julij.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 4den Julij.

De heer *Ch. Dupin* heeft eergisteren in de kamer der pairs rapport over de ontwerpen betrekkelijk de onderscheiden spoorwegen uitgebragt, en namens de commissie van onderzoek, zich voor derzelver aanneming verklaard.

— Gisteren hebben de pairs het ontwerp tot het aanleggen eener stoomvaart naar Amerika met algemeene stemmen aangenomen. Heden zal er over den aanleg der ijzeren wegen beraadslaagd worden.

— De prins *van Joinville* is eergisteren avond naar Toulon vertrokken, om het bevel over het fregat *Belle Poule* op zich te nemen, dat bestemd is om het stoffelijk overschot van *Napoleon* op St. Helena af te halen. Z. K. H. – zegt de *Constitutionel* bij het berigt van 's prinsen vertrek – is vergezeld van den luitenant-generaal *Gourgaud*, aide-de-camp van den koning, die hem voor deze zending uitgekozen heeft. De heeren *Hernoux* en *Touchard*, de een kapitein, de ander vaandrig, zijn als ordonnans-officieren van den prins met hem vertrokken. De heer *E. de Las-Cases*, die zich insgelijks op het fregat *Belle Poule* moet inschepen, is naar Toulon vertrokken. Terstond na de komst des prinsen moeten het fregat *Belle Poule* en de korvet *la Favorite* naar St. Helena onder zeil gaan. Men rekent dat de beide vaartuigen in de eerste helft van december zullen terug zijn.

— Men spreekt thans weder meer dan ooit van eene handelsovereenkomst tusschen Frankrijk en Engeland. De *Courrier Français*, een der organen van het Ministerie, zegt heden dat de britsche commissarissen eene bijeenkomst met den president van den raad hadden gehad, en men vooronderstelde, dat het traktaat in den loop van den dag zou onderteekend worden. Die teekening had echter niet plaats gehad, dewijl er eenige moeijelijkheden, schoon niet van staatkundigen aard, gerezen waren, meer den vorm betreffende, en die den heer *Thiers* gemakkelijk kon uit den weg ruimen.

— De volgende telegraphische depeche van den maarschalk *Vallée* aan den minister van oorlog, is heden bekend gemaakt:

Teniah de Mouzaya den 27sten junij.

» Ik heb van Medeah een konvooi naar Miliana gezonden, waardoor deze plaats tot den 1sten november van al het noodige voorzien is. De kolonel *Changarnier* had het bevel over het konvooi. *Abd-el-kader* heeft met 6,000 paarden en 2,500 man infanterie deszelfs marsch willen verhinderen. De poging van den Emir is geheel mislukt. Wij hebben bij deze expeditie zeer weinig volks verloren.

» Miliana is in een' uitmuntenden staat van verdediging. Ik ben gedurende de afwezendheid van den kolonel *Changarnier*, zes dagen te Medeah verbleven; de verdedigingswerken zijn bijna voltooid. Zij omvatten het grootste gedeelte van den omtrek die deze plaats omgeeft.

» Ik zal een konvooi naar Medeah zenden, waarmede deze plaats tot den 1sten november van het noodige zal voorzien zijn.

— Te Toulon heeft men den 3den julij door scheepsgelegenheid het berigt ontvangen, dat de beide spaansche koninginnen den 30sten hunnen intogt te Barcelona hebben gedaan.

— Van de spaansche grenzen wordt het volgende geschreven:

» Eene depeche van den constitutionelen alcade van Grans aan den provincialen politieken chef meldt, dat de insurgenten van Katalonie, onder aanvoering van *Cabrera*, na een gevecht tegen het garnizoen, de brug van Tring genomen hebben. Een deel der karlistische kolonne bezet verscheidene huizen van de stad; *Cabrera* is in de nabijheid. De Karlisten hebben dit voordeel behaald door het geschut dat zij met zich voeren. Men heeft tot tweemalen om hulp naar *Espartero* gezonden.

Uit Barbastro schrijft men van den 20sten, dat *Espartero* zich nog in dezelfde vroeger door hem genomen stelling bevond.

— Te Toulon heeft men den 2den berigten ontvangen van den franschen kommandant voor Algiers, waarin hij vermeldt, dat de Beij den 4den Junij te velde is getrokken met 6,000 man troepen, 18 stukken geschut, 2,000 Bedouinen te paard, 3,000 kameelen met levensmiddelen en 300 paarden om de tenten te dragen. Hij had zijn neef en opvolger *Sidi Hanunda*, aan het hoofd van de zaken te Tunis gelaten.

— De britsche paketboot *Volcan* met de brievenmaal uit Indie te Marseille aangekomen, heeft tijdingen uit Alexandrie tot den 20sten Junij medegebragt. In deze tijdingen wordt eveneens, alhoewel nog op geene bepaalde wijs, van eene aanstaande schikking tusschen de Porte en den Pacha van Egypte gesproken. Volgens een Maltheser blad, *de Maltha Times*, zou de Pacha het eiland Candia wedergeven, en de Sultan in de erfelijke heerschappij van den Pacha over Egypte en Syrie bewilligen. De teruggave van de turksche vloot zou de eerste stap tot eene bevrediging zijn.

De opstand van Syrie was van ernstiger aard geweest dan men eerst gedacht had. De pacha had eene versterking van 10,000 man van Alexandrie derwaarts gezonden. De stad Beirut was ernstig bedreigd geworden en een groot getal Europeanen reeds met hunne koopwaren aan boord der schepen gevlugt. Het middenpunt van den opstand was, naar men zeide, onder de christenbevolking van den Libanon. De opstandelingen waren in onderhandeling met *Ibrahim*-pacha getreden en hadden verlangd: afschaffing van de conscriptie, afschaffing van de militaire corveën en allen anderen kosteloozen arbeid; regeling der belastingen, en inning van dezelve zonder tusschenkomst der gewapende magt. — *Soliman*-pacha had alle beschikbare troepen van Tripoli naar *Ibrahim* gezonden.

— Volgens scheepsberigten te Marseille ontvangen was het engelsch eskader den 19den te Meteline geankerd; het fransch eskader was ter hoogte van Smyrna of in den omtrek kruissende.

— Ter beurze van heden (4 julij) waren genoteerd: 5 pCt. 118,90; 3 pCt. 85,95; Nap. r. 105,65; Sp. Ardoin 27½; Rom. L. 105⅝.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 3den Julij.

Uit Berlijn schrijft men dat Z. K. H. de Prins van Pruissen naar de badplaats Ems is vertrokken.

— In den loop van het vorig jaar zijn in Pruissen geboren 574,973 kinderen, en zijn er overleden 430,098 personen, zoodat de bevolking met 144,875 zielen toegenomen is.

— De *Allgemeine Augsburger Zeitung* behelst het volgende:

» De Russische vloot heeft op den 22sten Mei, de 13de divisie en de batailjons van de 15de divisie van het 5de legerkorps in de Krim aan boord genomen, en deze zijn den 24sten bij Tuabs aan de Circassische kusten zonder eenige hindernis geland. De Circassiers sloegen van de bergen deze manoeuvres gade; zij schijnen slechts weinig in getal geweest te zijn. De Russen namen zonder slag of stoot bezit van het fort, hetwelk onmiddellijk versterkt zal worden. Zij hebben aldaar alleen de kanonnen van zwaar kaliber gevonden, vermoedelijk omdat de Circassiers deze niet naar de gebergten konden vervoeren, doch hebben zij 30 kleine stukken geschut medegenomen. Na het ontschepen der troepen, heeft de vloot het anker geligt, en is naar Sebastopol teruggekeerd. Zoodra de vestingwerken van [illegible] en Pesuab zullen zijn voleindigd, wordt de vloot aan de kust teruggewacht, om de troepen naar alle punten over te brengen [illegible] door de Circassiers veroverde stellingen te hernemen en te [illegible]. Langs de geheele Circassische kust zullen gebouwen worden [illegible] waarin 100 man zullen kunnen huisvesten, en voor elk [illegible] twee kanonnen zullen worden geplaatst, ten einde in gemeenschap te komen met de forten der kusten. Generaal *Grabbe* is met zijn korps van Kuban vertrokken, om het fort St. Nicolaas te herstellen; men vreest echter, dat zijn marsch verhinderd zal worden door de Circassiers, die alle defilés bezet hebben en besloten [illegible] dezelve hardnekkig te verdedigen. De veertiende en [illegible]

— De twintigste divisie van het legerkorps zullen zich over land naar Georgie begeven, om aan den Terek post te vatten. Eene divisie is in Bessarabie aangekomen, een tweede rukt naar de Krim op, om de werkzaamheden te Sebastopol te voleindigen.

— Uit Weenen schrijft men, dat de pruissische generaal der infanterie vrijheer *von Knesebeck* in buitengewone zending aldaar aangekomen was, om de notificatie van het afsterven van koning *Frederik Willem III* en de troonsbeklimming van *Frederik Willem IV* aan het keizerlijk hof te brengen.

De staats-kanselier *von Metternich* zou eene reis naar Bohemen ondernemen; de staatsraad *von Ottenfels* zou gedurende zijn afwezen het beheer der buitenlandsche zaken op zich nemen.

— Uit Rome wordt gemeld dat eindelijk, nadat de zwarigheden die tegen de komst van eenen portugeeschen zaakgelastigde te Rome bestonden, uit den weg geruimd waren, de burggraaf *Carreira* in die betrekking te Rome was toegelaten en zijne crediet-brieven aan den kardinaal-secretaris van Staat, *Lambruschini*, reeds had overgegeven. Men twijfelde niet of de erkenning van de bestaande regering in Portugal door het hof van Rome zou nu ook spoedig volgen.

— Er waren te Rome weder eenige ongunstige geruchten nopens de gezondheid van den Paus in omloop geweest.

— In brieven van de Turksche grenzen, onder dagteekening van den 18den der vorige maand, wordt de vrees te kennen gegeven, dat men bij de verandering in het ministerie niet veel zal gewonnen hebben. *Rauf*-pacha wordt in die brieven wel als een doorziglig en braaf staatsman voorgedragen, maar hij was tevens hoog bejaard, en zwak van geest en ligchaam. De minister van buitenlandsche zaken, *Reschid*-Pacha, moet thans voornamelijk de aangelegenheden des Rijks besturen.

— Onlangs was aan de Porte een naamloos stuk toegekomen, waarin betoogd wordt, dat zij gerustelijk die gewesten, welke de Egyptische Onderkoning thans in bezit heeft, in vrijen eigendom aan hem kan afstaan, dewijl zij toch, na zijnen dood, door de onbekwaamheid der leden van zijn geslacht, van zelve weder aan de Porte moeten komen. Later zou gebleken zijn, dat dit stuk, waaraan geen gevolg is gegeven, den redacteur van een ministerieel dagblad te Parijs tot schrijver heeft.

— De jongste brieven uit Griekenland bevestigen den val des ministers *Zographos*, en de benoeming in zijne plaats van den heer *Paikos*. Tevens wordt gemeld, dat het voor Griekenland nadeelige handelsverdrag met Turkye door eerstgenoemde mogendheid verworpen is.

ENGELAND.

LONDEN, den 4den Julij.

In het hoogerhuis heeft lord *Brougham* eergisteren avond eene petitie, uit Edinburgh, aangeboden, waarbij de afschaffing van alle bemoeijingen van den staat in kerkelijke zaken gevraagd wordt. Dit verzoekschrift had niet minder dan 19000 onderteekeningen.

— De *Morning Post* wil weten, dat het ministerie voornemens zou zijn, binnen weinige dagen in het parlement eene bill voor te dragen betrekkelijk de benoeming van een regentschap, ingeval de koningin, eenen minderjarigen erfgenaam nalatende, mogt komen te overlijden.

— Op den 2den Julij heeft de opening van den spoorweg van Blacwal naar Londen plaats gehad. Deze spoorweg is de eenige in Engeland waarop de wagens door vaste machines, aan de beiden einden van den weg geplaatst, voortbewogen worden. De weg is ongeveer drie engelsche mijlen lang. De wagens worden voortgetrokken door middel van een touwwerk van zes duimen omtrek, welks einde aan een haak naar goedvinden vast- of er van losgemaakt wordt, en dat zich om een trommel van 20 voeten middellijn oprolt. Derzelver vertrek en aankomst worden door den electrischen telegraaf onmiddellijk overgebragt.

— Men heeft hier te lande langs den nieuwen weg over de landengte van Suez eene brievenmaal uit Bombay van den 23sten Mei ontvangen. Daarmede zijn berigten uit Canton tot den 27sten Maart aangebragt. De Chinezen maakten toen allerlei toebereidselen, om den getreeden aanval der Engelschen af te keeren. In den omtrek van Canton worden duizenden rekruten in den wapenhandel geoefend. Ook werden alle branders in gereedheid gebragt, om de Engelsche schepen te vernielen. De commissaris *Lin* had den handel der Portugezen te Macao met Canton weder vrijgesteld; doch men beschouwde dit slechts als eene list der Chinezen, om te gemakkelijker, zoodra eene Engelsche magt zich op de kust vertoonde en vijandelijkheden begon te plegen, Macao te vermeesteren. De Amerikaansche kooplieden, voor den naderenden storm beducht, maakten zich gereed, om uit Canton te verhuizen. De Engelsche scheepsmagt nabij Macao was door het fregat *Druid* van 44 stukken versterkt.

Als naar gewoonte hebben deze Chinesche berigten ook hunne belagchelijke zijde. Zoo leest men, dat *Lin* 3000 man in het behandelen van twee zwaarden en het klinken daarmede op elkander laat oefenen, welk geluid, zoo als de Chinezen zeggen, alleen de vreemde barbaren reeds vrees zal aanjagen. Daar de geliefde gemalin des Keizers van China is overleden, is een rouw van eene maand voor geheel de natie uitgeschreven en bepaald, dat de Mandaryns zich in honderd dagen niet zullen mogen laten scheren. In het Keizerlijk paleis te Peking ontstond gedurig brand, hetgeen men aan ontevredenheid der bevolking toeschreef.

— Te Bombay had men in Mei berigten van den Engelschen majoor *Todd* uit Herat ontvangen, volgens welke een Russisch leger van 24,000 man, met 72 stukken geschut, de troepen van den Chan van Chiwa geheel had verslagen en naar Bokhara oprukte. Deze berigten zijn echter met de uit Rusland zelf ontvangene, volgens welke de mislukte togt naar Chiwa eerst in den zomer van dit jaar zoude worden hervat, geheel strijdig, en komen dus voor ongegrond te zijn.

BELGIE.

BRUSSEL, den 5den Julij.

Bij twee koninklijke besluiten is ter meerdere uitbreiding van het nut der spoorwegen, in 't belang van den handel en de nijverheid, eene nieuwe organisatie gegeven aan de dienst met betrekking tot het vervoer van goederen. Met den 1sten Augustus aanstaande zullen deze door de zorg der administratie en naar een nader vast te stellen tarief worden verzonden, terwijl een tweetal beambten, onder den titel van inspecteur en chef, benoemd zijn om voor dit gedeelte van de dienst te zorgen.

— De *Moniteur* houdt eene tusschen den kardinaal-secretaris van staat *Lambruschini* en den belgischen gezant te Rome graaf *E. d'Oultremont* getroffen zeevaart-overeenkomst, waarbij de onderdanen der beide landen op gelijken voet gesteld worden.

— De minister van binnenlandsche zaken heeft, ten gevolge van de aanneming der wet, waarbij van landswege eene jaarlijksche ondersteuning van 400,000 fr. voor de vestiging eener overzeesche stoombootvaart gedurende veertien jaren wordt toegezegd, alle handelaars, reeders en kapitalisten, die de gezegde onderneming zouden op zich willen nemen, uitgenoodigd om hem vóór den 5den Augustus aanstaande de daartoe strekkende voorstellen te doen.

— De nieuwe gouverneur van Antwerpen, de heer *H. de Brouckere*, is den 3den dezer aldaar aangekomen en heeft zijne nieuwe betrekking onmiddellijk aanvaard.

— Uit Antwerpen schrijft men, dat het lid der belgische commissie te Utrecht, de heer *Donny*, reeds daar zijnde om naar Utrecht te vertrekken, nog opgehouden is om nieuwe documenten mede te nemen. De onderhandelingen geloofde men echter dat spoedig tot een gewenscht einde zouden leiden.

— De koningin is weder geheel hersteld. Van hare in de fransche bladen aangekondigde reis naar Parijs is hier nog niets bekend.

— Een der Vlaamsche dagbladen zegt, dat de regering besloten heeft van de stad Brugge, veel meer dan tot nu toe het geval is, eene zeehaven te maken. Tot dit einde zou er een breed kanaal worden gegraven van af die stad tot aan zee, op 500 metres ten Oosten van Blankenberg. Reeds hebben er van regeringswege langs de zeekust peilingen gedaan, die de uitvoerbaarheid van het plan hebben bewezen. Het is, onder anderen, gebleken, dat schepen van eenen diepgang van 20 voeten, zelfs bij laag water, op het genoemde punt den vasten wal kunnen naderen. Dit moet te gemakkelijker zijn, daar zich tusschen de banken van Ostende en Sluis, als ware het, eene baai heeft gevormd, die eene aanmerkelijke breedte heeft, en waar men omstreeks 30 vademen water vindt. De gesteldheid van den bodem der zee is aldaar zoodanig, dat men niet voor groote veranderingen in diepte aldaar te vreezen heeft.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 6den Julij.

Eergisteren is van hier op het kerkhof van het naburig Princenhage plegtig ter aarde besteld, het lijk van den Edel Achtbaren Heer *G. van Rheenen*, in zijn leven Oud-Burgemeester dezer stad, Regent van het stads Oude-Mannenhuis en van het R. K. Weeshuis, op den 1sten dezer in den hoogen ouderdom van negen en tachtig jaren overleden. In zijn langdurig leven was hij in vele en verschillende betrekkingen ten nutte der stad en van het algemeen werkzaam, en wordt zijn verlies, hoe hoog bejaard hij ook was, ook thans nog gevoeld. Behalve door de overledenes betrekkingen, werd het lijk naar deszelfs laatste rustplaats begeleid door de gezamenlijke leden van het Oude-Mannenhuis en de R. K. Wezen, in het gesticht verzorgd wordende. Het was een treffend gezigt zoowel de grijsheid als de jeugd het verlies van den achtenswaardigen burgervader te zien beweenen.

— Bij besluit van den 25 Junij jl. heeft Z. M. bepaald dat de Koninklijke besluiten van den 23 November 1823 en 5 Januarij 1824, waarbij aan de officieren van gezondheid der land- en zeemagt, die na *twintig jaren* in die betrekking te hebben gediend, op pensioen zijn gesteld, op of eene andere eervolle wijs de dienst verlaten, de bevoegdheid wordt toegekend om, zonder nader examen, de ge-

nees- of heelkunde bij de ingezetenen uit te oefenen, alsmede van toepassing zullen zijn op zoodanige officieren van gezondheid der land- en zeemagt, welke na *twintig jaren* en daarboven in die betrekking te hebben gediend, in afwachting van pensioen, reeds zijn, of nog zullen worden gesteld op het traktement van non-activiteit.

— Zaturdag namiddag is te 's Hage de eerste nieuwe haring aangebragt, en zijn daarvan de gebruikelijke geschenken aan Z. M. de verdere leden van het Koninklijk gezin, de overheden, enz. gedaan. — Uit Vlaardingen verneemt men, dat de eerste haringjager ten 1½ te Helvoet en ten 5½ ure in genoemde plaats is aangekomen. Het schip, genaamd de *Goede Hoop*, had in 25 ton *in de Last*, en bovendien 3 ton *voor de Reeders*. — Prijs *f* 700 per ton.

— De belanghebbende besturen zijn van wege het departement van Binnenlandsche Zaken onderrigt, dat in het laatst dezer maand of in het begin der volgende zal aanbesteed worden, het maken van bruggen op den spoorweg tusschen Amsterdam en Utrecht, te weten: over de nieuwe Wetering achter de Nieuwersluis, eene ijzeren draaibrug, en in het Gein, nabij Abcoude, en in de Kerkvaart, nabij Breukelen, houten wipbruggen, allen met steenen landhoofden.

— Men verneemt dat Z. M. de heeren *Fabricius*, raad van legatie, *J. d'Olieslager*, vroeger lid van den Raad van State, en Mr. *C. Huughe de Peutevin*, vroeger referendaris bij den Raad van State, heeft benoemd tot staatsraden in buitengewone dienst.

— Uit Dordrecht schrijft men van den 3den:

» Aanstaanden woensdag zullen, omstreeks het middaguur te Alblasserdam, van eene scheepstimmerwerf, die des heeren *C. Smit*, drie voor de vaart op Oost-Indië gebouwde schepen van stapel gelaten, en onmiddellijk daarop de kielen voor drie andere Oost-Indiënvaarders gelegd worden.

» Gisteren morgen, omstreeks half tien ure, is alhier brand ontstaan in de Lange Breestraat, in een pakhuis, toebehoorende aan den heer *M. Visser*. Door het dadelijk toesnellen van 7 brandspuiten en de verdere tevens genomen doelmatige maatregelen, is men denzelven echter gelukkig spoedig geheel meester geworden. De oorzaak van den brand is onbekend.

» Gisteren avond ten half 8 ure heeft voor deze stad met 15½ voet diepgang, het anker laten vallen het fregatschip *de Stad Dordrecht*, kapit. *J. van Nassau*, laatstelijk komende binnen door Brouwershaven, van waar het des morgens, onder bestuur van den Brouwershavenschen loods *Adams* vertrokken was. Dit is het eerste schip van deze stad, hetwelk dien weg gevolgd is. Volgens het rapport van den kapitein, heeft bij, de droogste plaatsen op drie vierden was passerende, nergens minder dan 21 voet water gevonden, en zulks op den vierden dag na spring, en dus geenszins op den gunstigen tijd. Hij getuigt voorts in de geul, in welke bij het laagste water 19 voet staan blijft, overal zachten grond en slecht water gevonden te hebben, en is zeer voldaan geweest over den loods.

— Uit Harderwijk meldt men, dat den 2 dezer aldaar de reeds vroeger aangekondigde vereeniging van de Oud-studenten der voormalige Geldersche Hoogeschool heeft plaats gehad. Het zeventigtal, dat zich tot de plegtigheid verbonden had is, op zeer weinigen na, opgekomen. Des voormiddags werd in de kerk der Hervormde gemeente door den Utrechtschen hoogleeraar *Bouman* eene toepasselijke rede gehouden. De feestelijke maaltijd kenteekende zich door gulle en opregte vreugde, gepaard met eene weemoedige herinnering aan de Academie, die niet meer bestaat. Vele aanzienlijke ingezetenen hebben hunne woningen, door hunne huizen met vlaggen te versieren, aan den dag gelegd.

— Men leest in het *Dagblad van 's Gravenhage*:

» Men verneemt, dat onze stadgenoot *P. van der Loo*, wonende in de Lombardstraat, B, no. 15, een model heeft vervaardigd op 1/20 der ware grootte, van de nieuwe en verbeterde wijze van beheijing van gronden voor gebouwen, spoorwegen, sleephellingen enz., met de daartoe behoorende heimachines, welke dagelijks voor de belanghebbenden aldaar is te bezigtigen, en waarvoor Z. M., volgens besluit van den 3 maart ll., aan den uitvinder een octrooi heeft verleend voor den tijd van tien jaren.

— In de te Amsterdam, op Woensdag, door de Nederlandsche Handelmaatschappij gehouden veiling van 41.553 kranjangs en kanassers, 331 kisten, 742 matten en 15 vaten *Java Suiker*, is alles verkocht, te weten: de kranjangs en kanassers, van *f* 23.25 tot *f* 35, de kisten van *f* 33.75 tot *f* 36.75, en de matten van *f* 33.25 tot *f* 34.75.

HERZIENING DER GRONDWET.

Het groote werk der herziening van onze staatsinstellingen is gedeeltelijk afgeloopen. Als wetten werden de aangenomen ontwerpen tot wijziging van enkele bepalingen uitgevaardigd, en reeds zag de koninklijke verordening het licht, wanneer 't getal der leden der Tweede Kamer zoude behooren verdubbeld te worden, en welke de vereischten voor die buitengewone leden behoorden te zijn. Weldra zullen dan ook de beraadslagingen aanvangen bij de aldus zamengestelde kamer. Het laat zich wel aanzien, dat de voordragten alle zullen worden aangenomen met het vereischt getal stemmen; maar had er bovendien in de nu uitgevaardigde wetten niet eene slotbepaling moeten aangetroffen worden, in voege als wij die vinden in de wet van 28 April 1815, waarbij veranderingen in de bestaande wetten omtrent dat onderwerp zijn gemaakt, inhoudende, dat de oorspronkelijke wet, zooals dezelve bij de latere wet is gewijzigd, in haar geheel zal worden gedrukt en uitgegeven? Of zal een koninklijk besluit daaraan voldoen; dan wel, zal men vermeenen dat het overbodig zoude zijn om van landswege eene officiele uitgave der veranderde grondwet dadelijk verkrijgbaar te stellen, in hetzelfde formaat als de officiele uitgave der wetboeken, om daarneven te kunnen gevoegd worden? — Evenéens zou men bereids kunnen vragen, of, indien de voorgeslagen herzieningen der grondwet wierden goedgekeurd, de Koning alsdan op nieuw die herziene grondwet zou behooren te beëedigen, en of zulks dan zoude moeten geschieden op dezelfde plegtige wijze als de inhuldiging plaats heeft, en zoo ja, of alsdan alle autoriteiten en ambtenaren, advokaten en al wie tot handhaving en onderhouding der grondwet speciaal geroepen zijn, die beëediging eveneens zouden moeten doen? Mogt dit laatste moeten plaats hebben, dan is het te hopen, dat men die beëedigingen *kosteloos* zal doen plaats grijpen, en dat men niet weder onder allerlei fiscale benamingen, eene nieuwe retributie van gelden ligten zal van allen, die eenmaal gezworen hebben de thans bestaande grondwet te handhaven. Wilde men treden in het onderzoek, of bij de herziening veel gewonnen is, dan zoude men uit een tweeledig oogpunt de zaak moeten beschouwen; in theorie moge wat gewonnen zijn, financieel voor als nog weinig of niets. De wijzigingen toch die van financieelen aard zijn, en betrekking hebben tot de hoogte van 's konings inkomen en het onderhoud der paleizen, zijn bloote formaliteiten, want de zaak zelve was reeds sedert 1830 veranderd. Maar dan de begrootingswetten? Ja het is waar, bij afzonderlijke wetten zullen de kosten van elk departement geregeld worden; dit is ongetwijfeld beter dan thans; maar zoo lang het stelsel der administratie van financien blijft in al deszelfs omslagtigheid zoo als thans, is er niets gewonnen, of de Staten-Generaal moeten cordaat genoeg zijn, om des noods door afstemming der voordragten aan te dringen op een meer eenvoudiger administratief beheer en de provincien zich vrijer laten bewegen. Immers blijven nog altijd bestaan al die kostbare hooge kollegien, dat heirleger, wel te verstaan voor ons klein landje, van hooge staatsdienaren, die breede pensioenlijsten, en de cumulatie van verscheidene winstgevende betrekkingen, zelfs met pensioen verbonden; en die overdreven luxe van tractementen dier menigte generaals en andere hoofd-officieren? De verbrokkeling van de provincie Holland, ofschoon uit verscheidene gezigtspunten niet af te keuren, zal die niet, door de vermeerdering der provinciale hoven, nieuwe en meerdere onkosten veroorzaken? Of zal men de wijziging der wet op het reglswezen te baat willen nemen, om het stelsel dier wet te herzien? Indien hetzelve, 't geen zeer twijfelachtig is, daar eenig merkelijk geldelijk belang bij konde hebben, zou men het moeten toejuichen; maar meermalen hebben wij betoogd, dat er dit belang niet bij bestaat; en bij de herziening in de gewone zitting, is er volstrekt niet op aangedrongen om dat grondwettig stelsel te wijzigen, maar veel meer om in Noord-Holland een provinciaal geregtshof op te rigten, in het belang der zelfstandigheid van de provincien. Dus geldelijk is er niet veel gewonnen; maar in theorie: eene wijziging van het kiesregt; eene afscheiding der stedelijke raden; de mogelijkheid tot wijziging der provinciale reglementen, en de ministerieele verantwoordelijkheid! Wij zullen zien, of daarvan dit alles is te verwachten wat men zich er van voorstelt.

In ons Nommer van 25 Junij hebben wij onder de Wetenschappelijke Nieuwstijdingen, reeds met een woord het overlijden gemeld, van den franschen bloemschilder REDOUTÉ. Wij ontleenen hier thans uit den *Konst en Letterbode* van ll. Zaturdag, een uitvoeriger levensschets van dezen vermaarden kunstenaar en nabootser der natuur:

» Dezer dagen overleed te *Parijs* in een-en-tachtigjarigen ouderdom, de beroemde schilder en de eerste botanische Iconograaf van zijn tijd PIERRE JOSEPH REDOUTÉ. Hij werd den 10den Julij 1759 te *Saint-Hubert*, in de *Ardennes* geboren, en genoot zijne eerste opleiding als kunstschilder van zijn Vader, wiens schilderijen in de rijke Benedictijner Abtdij aldaar nog door kenners worden op prijs gesteld. Zijn aanleg voor de kunst bleek reeds zeer jong; in den ouderdom van 5 of 6 jaren ontwierp hij al kleine *tableaux de genre*, en op zijn dertiende jaar verliet hij zijne familie, om door *Vlaanderen* en *Holland* te reizen, waarbij zijn palet en penseelen hem het eenig middel van bestaan opleverden. Vervolgens begaf hij zich naar *Parijs*, maar van allen steun beroofd en door behoefte gedreven, begon hij daar met decoratien voor het Italiaansche tooneel te schilderen, eene niet zoo voordeelige taak en die beneden zijn talent toen reeds mogt gerekend worden. Evenwel meende hij zelf, dat hij door de beoefening van dezen kunsttak, zich de breede

en vlugge manier had eigen gemaakt, die hem als bloemschilder later kenmerkte. Voor eene proef had hij er eenige geschilderd, die toevallig den beroemden L'HERITIER in handen kwamen. Deze kruidkundige was door zijn talent getroffen en haalde hem over, om zich bij uitsluiting aan het bloemenvak toe te wijden, waarvoor hij geboren scheen. De jonge schilder begon nu met afbeeldingen voor de werken van dien geleerde te teekenen, en wel met zulk eenen goeden uitslag, dat zij als het ware eene omwenteling in de Botanische Iconographie bewerkten. Hij vergezelde L'HERETIER naar *Londen*, en teekende een groot aantal der afbeeldingen van het *Sertum Anglicum.* Voor denzelfden kruidkundige voltooide hij nog meer dan 500 teekeningen; voorts vervaardigde hij grootendeels teekeningen voor de *Flora Atlantica* van DESFONTAINES; voor de werken van VENTENAT (*Jardin de Cels*, *Choix des Plantes* etc. *Jardin de la Malmaison*), die der *Astragalogia* den vetten planten van DECANDOLLE; om kort te gaan, REDOUTÉ was de schilder of teekenaar van meer dan 20 plantwerken, waarvan verscheiden 4 à 5000 afbeeldingen bevatten. Het geslacht der *Liliacées* alleen beelde hij in 480 uitstekend uitgevoerde platen af, die 8 boekdeelen in groot folio uitmaken. Deze verzameling mag onder de fraaiste werken van dien aard geteld worden, zoodat het fransche gouvernement niet aarzelde, om er 80 exemplaren van aan te koopen, en die door geheel *Europa* als geschenken te verspreiden, om te toonen, wat de fransche kunst vermogt; — en zijne onvermoeidheid als kunstenaar laat zich hier uit afleiden, dat hij bovendien meer dan 400 teekeningen vervaardigde, die niet gegraveerd zijn, maar de verzamelingen van het Museum en van enkele geleerden of kunstenaars versieren. Een' nieuwen tak van kunstoefening was men hem bovendien verschuldigd, het vinden eener bewerkingswijze, door welke men van eene enkele plaat afdrukken met verschillende kleuren maakt. Op de *Liliacées* volgde zijn fraai werk: *les Roses*, dat de kunst van nabootzing der natuur tot eene zeldzaam bereikte hoogte opvoerde. Later ondernam hij een werk getiteld: *Choix des plus belles Fleurs et de quelques branches des plus beaux fruits*, bestaande uit 100 platen en dat met zijne beeldtenis versierd is. Op de verschillende Tentoonstellingen schitterde zijn talent door een groot aantal voortbrengselen, trouwens meest Teekeningen in waterverw, maar ook Schilderijen in olieverw, die toonden, dat hij niet minder daarin ervaren was dan in zijne gewone manier van behandeling. De beroemde Natuurkenner VENTENAT heiligde aan de nagedachtenis zijns vriends eene zeer fraaije plant toe, onder den naam van *Redutea*, behoorende tot het geslacht der *Malvacées*, van het eiland St. Tomas door RIEDLÉ medegebragt. Hij was eenvoudig van zeden, ver verwijderd van alle arglistigheid en even aanbevelingswaardig, zoo wat zijn karakter als wat zijne kunde en talenten betrof. Wonder is het, dat deze eerste kunstenaar, in zijn vak, in Frankrijk niet meer vereerd werd. Hij was zelfs geen lid van het Instituut, bij welks oprigting hij echter tot Teekenaar bij de Klasse van Natuur- en Wiskunde benoemd werd. Voor de omwenteling was hij teekenaar van het Kabinet van MARIA ANTOINETTA; in 1792 werd hij het bij de Akademie van Wetenschappen, en in 1793 Bloemschilder bij het Museum van Natuurlijke Historie, terwijl onder de Keizerlijke regering de Keizerin JOSEPHINE hem dien titel ook vereerde.

Ter AMSTERDAMSCHE EFFECTEN-SOCIETEIT werden gisteren (5 Julij) omgezet: Ned. 2½ pCt. 53 zeven zest.; Ardoins 24 drie achtste ½ zeven zest.; Coupons dito 17⅛.

Heden overleed alhier de Edel-Achtbare Heer GODEFRIDUS VAN RHEENEN, Oud-Burgemeester dezer Stad, in den ouderdom van negen-en-tachtig jaren.

BREDA, den 1sten Julij 1840.

Eenige Kennisgeving.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

PROVINCIE NOORD-BRABAND.

AANBESTEDING.

Op Dingsdag den 21. Julij 1840, des middags ten *twaalf* ure, zal, onder nadere approbatie, door den Staatsraad, Gouverneur der Provincie *Noord-Braband*, of bij deszelfs absentie, door een der Leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur in gemelde Provincie, aan het Lokaal van het Gouvernement, te *'s Hertogenbosch*, worden aanbesteed:

Het doen van eenige VERNIEUWINGEN aan het HUIS VAN REGLUSIE en TUCHTIGING te *'s Hertogenbosch*, mitsgaders het tot 1°. Julij 1841, ONDERHOUDEN van een gedeelte van dat HUIS en bijbehoorende GEBOUWEN.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij Inschrijving en Opbod.

Het Bestek, op hetwelk het bovengemelde Werk zal worden aanbesteed, zal, boven en behalve aan het Lokaal van het Gouvernement te 's Hertogenbosch, ter lezing liggen te 's Gravenhage, in het Logement den Gouden Engel op het Spui; te Delft, bij VAN DER SPEK; te Dordrecht, bij P. SMITS, in den Engel; te Papendrecht, in het Regthuis; te Sliedrecht, in de Zwaan; te Hardinxveld, in de drie Snoeken; te Gorinchem, in den Hooiwagen; in de Beurs bij C. LUNSINGH en bij J. VAN BROEKHOVEN; te Woudrichem, in den Gekroonden Zalm; te Werkendam, in de Zwaan; te Raamsdonk, in het Huis ten Dijl bij W. KNAAP; op de Leur bij C. C. VAN BECKHOVEN; te Heusden, in het Wapen van Amsterdam; te Willemstad, in de Oranje-Societeit; te Klundert, in de Stads-Herberg bij SCHALEKAMP; op den Moerdijk, bij VAN LOMMEL en A. B. SIMON; te Zevenbergen, bij VAN DER PUT; te Breda, in de Logementen de Kroon, de Zwaan en de Stad Diest; te 's Hertogenbosch, in het Brabandsch-Nederlandsch-, Antwerpsch-, Eindhovensch- en Stads-Koffijhuis, mitsgaders in de Logementen den Gouden Leeuw en in den Eenhoorn.

Zullende vier dagen voor den dag der Aanbesteding, de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, terwijl bij den Hoofd-Ingenieur E. DE KRUIJFF, en bij den Ingenieur van den Waterstaat L. RIJSSENBORGH, te 's Hertogenbosch, nadere informatiën te bekomen zijn.

De Staatsraad, Gouverneur van *Noord-Braband*,
Bᵒⁿ. VAN DEN BOGAERDE.

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, zullen op Donderdag den 23. Julij 1840, des middags ten *twaalf ure*, ten Stadhuize aldaar, aan de minstdoenden, bij inschrijving op gezegelde Biljetten, onder nadere approbatie, in het openbaar

AANBESTEDEN:

1ᵇ. Het UITBAGGEREN van een gedeelte der Rivier de MARK of HAVEN, van de Tolbrug benedenwaarts tot den Drijfboom aan de Waterpoort.

2ᵇ. Het UITDIEPEN van de VAART, achter de Ginnekestraat, en

3ᵇ. Het UITDIEPEN van de GAMPELVAART, binnen deze Stad.

De Konditien van Aanbesteding, alsmede de Teekeningen, liggen dagelijks, uitgenomen Zon- en Feestdagen, op de gewone uren ter lezing op de Stads-Secretarij, en nader onderrigt is te bekomen bij den Stads-Architect *A. J. F. Cuypers*, die, ook op den 20. en 21. Julij, des morgens ten tien ure, aan de belanghebbenden, nadere aanwijzing in loco zal doen.

BREDA, den 2. Julij 1840.

Ter Ordonnantie van Burgemeester
en Wethouders voornoemd;
De Secretaris der Stad,
H. W. Schäuikes.

CORS AUX PIEDS,
OGNONS ET DURILLONS,

Guéris radicalement comme le TAFFETAS-GOMME, préparé par M. PAUL GAGE, pharmacien à *Paris*, rue de Grenelle St. Germain, 13. Dépôts chez M. M. VAN DEN GOORBERGH à *Breda*.

LIBRAIRIE DE BROESE & COMP., A BREDA.

ILLUSTRATIONS LITTÉRAIRES.
COLLECTION
DES
MEILLEURS ROMANS ANCIENS ET MODERNES.

CONDITIONS DE LA SOUSCRIPTION.

LES ILLUSTRATIONS LITTÉRAIRES, confiées aux presses de l'un de nos plus habiles typographes, sont imprimées avec luxe sur beau papier vélin satiné, format in-8° et in-18, au choix des souscripteurs.

A partir du 1er avril 1840, il se publie *tous les dimanches*, au prix de: *Cinquante Cents*,

UN BEAU VOLUME reproduisant exactement *un volume in-8°* de prix de 7 *francs* 50 *centimes*.

Chaque volume est orné d'une couverture imprimée avec luxe.

On souscrit pour *dix volumes* coûtant 5 *florins*, et représentant la valeur de 75 *francs*, prix des éditions originales.

Le premier volume de chaque série est orné d'un beau portrait gravé par un de nos meilleurs artistes.

La première série se compose des ouvrages suivants dont il est inutile de faire l'éloge et de justifier l'admission dans notre recueil.

Romans contemporains.

UNE CHRONIQUE SOUS CHARLES IX, par *Mérimée*. 1 vol.
EUGÉNIE GRANDET, par *De Balzac*. 1 vol.
NOTRE-DAME DE PARIS, par *Victor Hugo*. 3 vol.
CINQ-MARS, par *Alfred de Vigny*. 2 vol.
LE VICOMTE DE BEZIERS, par *Frédéric Soulié*. 2 vol.

Roman ancien.

HISTOIRE DE MANON LESCAUT ET DU CHEVALIER DES GRIEUX, par l'abbé *Prevost*.

Te Breda bij BROESE & COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.